

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΙΙ

[Υπόθεση υπαγόμενη από 16.9.2020 στην αρμοδιότητα του Τετάρτου Τμήματος]

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 3 Μαΐου 2018, με την ακόλουθη σύνθεση: Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Τμήματος, Σταμάτιος Πουλής και Αργυρώ Μαυρομμάτη (εισηγήτρια), Σύμβουλοι και Δημήτριος Κοκοτσής και Ιωάννης Καλακίκος, Πάρεδροι, που μετέχουν με συμβουλευτική ψήφο.

Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας: Παραστάθηκε ο Αντεπίτροπος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, Ιωάννης Κάρκαλης, που αναπληρώνει νόμιμα την Γενική Επίτροπο της Επικρατείας, η οποία κωλύεται.

Γραμματέας: Γεωργία Φραγκοπανάγου, υπάλληλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Για να δικάσει την από ... (ημερ. κατάθεσης στο Διοικητικό Πρωτοδικείο) αγωγή :

Του ..., ο οποίος παραστάθηκε διά δηλώσεως του άρθρου 133 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας του πληρεξουσίου του δικηγόρου Ευάγγελου Μώκου (Α.Μ. ΔΣΑ/21544),

κ α τ ά του Ελληνικού Δημοσίου, που εκπροσωπείται νόμιμα από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε δια του Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Παναγιώτη Λαμπρόπουλου.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της αγωγής. Και

Τον Αντεπίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος πρότεινε την απόρριψη της αγωγής.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο

Αποφάσισε τα εξής:

I. Με την υπό κρίση αγωγή, κατά το μέρος που παραπέμφθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, με την ... απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου ... και όπως το αίτημα αυτής περιορίστηκε σε αναγνωριστικό, με υπόμνημα κατατεθέν ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου ..., καθώς και με το από 8.5.2018 παραδεκτώως κατατεθέν υπόμνημα ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, ο ενάγων, πρώην Καθηγητής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και ήδη πολιτικός συνταξιούχος του Δημοσίου, ζητεί να αναγνωριστεί η υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου, βάσει του άρθρου 105 ΕισΝΑΚ, να του καταβάλει : α) το ποσό των 13.348,58 ευρώ, που αντιστοιχεί στο ύψος των συντάξεων τις οποίες ισχυρίζεται ότι θα είχε εισπράξει εάν είχε αποχωρήσει από την θέση του στις 30.6.2001, ημερομηνία συμπλήρωσης 35 ετών υπηρεσίας, βάσει των διατάξεων των άρθρων 156 παρ. 2 του Υπαλληλικού Κώδικα και του άρθρου 53 παρ. 2 εδ. β του ν. 2721/1999 και όχι στις 30.6.2002, οπότε και πράγματι αποχώρησε από την ενεργό υπηρεσία, με συνέπεια το έτος αυτό να μην συνυπολογισθεί στη συντάξιμη υπηρεσία του και β) το ποσό των 30.000 ευρώ, για την ικανοποίηση της ηθικής βλάβης, που ισχυρίζεται ότι υπέστη για την ως άνω αιτία.

II α. Στο πλαίσιο της ειδικής λειτουργικής σχέσης των δημοσίων λειτουργών, υπαλλήλων και στρατιωτικών με το Κράτος εντάσσεται και η θεσμική εγγύηση του ειδικού τους συνταξιοδοτικού καθεστώτος, η έννοια δε της «σύνταξης» στις οικείες συνταγματικές ρυθμίσεις (άρθρα 73 παρ. 2, 80, 88 παρ. 2 και 98 παρ. 1 περ. στ' του Συντάγματος), είναι νομικά προκαθορισμένη από τις διατάξεις των προϊσχυόντων Συνταγμάτων και ιδίως των νομοθετημάτων που είχαν εκδοθεί σε εκτέλεσή τους (πρβλ. ΑΕΔ 1/2004, 4/2001, 5/1999). Όπως δε συνάγεται από το σύνολο των ισχυουσών, κατά τη θέσπιση του Συντάγματος του 1975 συνταξιοδοτικών διατάξεων (βλ. μεταξύ άλλων τις διατάξεις του α.ν. 1854/1951 της 23/23 Ιουνίου 1951 «Περί

απονομής των Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων», Α' 182, του ν. 3163/1955 «περί συνταξιοδότησεως του προσωπικού του Ι.Κ.Α.» Α' 71), ως «σύνταξη» προεχόντως νοείται η ισόβια περιοδική παροχή που καταβάλλεται στους δημοσίους λειτουργούς, υπαλλήλους και στρατιωτικούς αντί μισθού και ως συνέχεια αυτού, μετά την αποχώρησή τους από την ενεργό υπηρεσία και ως συνέχεια αυτής, για τη δε απονομή της εφαρμόζονται ενιαίοι κανόνες, προσαρμοσμένοι στην ιδιομορφία της σχέσης δημοσίου δικαίου που τους συνδέει με την υπηρεσία (βλ. αποφ. Ειδ. Δικ. άρθρου 88 παρ. 2 του Συντάγματος 1-4/2018, 34/2011, 105/2008, 112/2007, 112/2007, 32, 30, 22, 9, 3/2006, ΕλΣ Ολ. 137/2019, 1388, 1277, 32/2018, 244/2017, Π Τμ. 930/2019). Εξ άλλου, το κόστος της σύνταξης βαρύνει κατ' αρχήν τον κρατικό προϋπολογισμό, ήτοι το Δημόσιο Ταμείο (βλ. τους διαχρονικά ισχύοντες συνταξιοδοτικούς κώδικες και ειδικότερα άρθρο 1 του β.δ/τος της 31ης Οκτωβρίου 1935, Α' 505, άρθρο 1 του α.ν. 1854/1951, άρθρο 1 του π.δ/τος 1041/1979, Α' 292, άρθρο 1 του π.δ/τος 166/2000 και άρθρο 1 του π.δ/τος 169/2007 και βλ. ΑΕΔ 28, 2/2004), ενώ η σχετική αρμοδιότητα απονομής δύναται να μεταβιβάζεται κατά νόμο σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, ο προϋπολογισμός του οποίου μπορεί να αναδέχεται το βάρος πληρωμής (βλ. ΕλΣ Ολ. 1277, 32/2018, 244/2017, 1510/1996 και βλ. απόφ. ΔΕΚ της 22.11.1995, C- 443/93, Βουγιούκας κατά Ελλάδος, για την ένταξη όσων λαμβάνουν σύνταξη υπό το καθεστώς του ν. 3163/1955, Α' 71 από το ΙΚΑ στο ελληνικό ειδικό συνταξιοδοτικό σύστημα των δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων), η δε καταβολή της σύνταξης τελεί πάντοτε υπό την εγγύηση του Κράτους και δη του Δημοσίου, για όσους αντλούν το συνταξιοδοτικό τους δικαίωμα από αυτό ως εργοδότη (βλ. ΕλΣ Ολ 1277, 32/2018, 244/2017). Περαιτέρω, ενόψει του κατοχυρωμένου στα άρθρα 20 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ δικαιώματος πλήρους και αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας (βλ. ΕλΣ Ολ. 887/2016, 4326, 489, 488/2014, ΣτΕ 914/2013, 4775/2012, αποφ. ΕΔΔΑ: της 28.10.2010 «Βλαστός κατά Ελλάδος», της 21.6.2007 «Γεωργούλης κλπ. κατά Ελλάδος», της 10.5.2007 «Πανταλέων κατά Ελλάδος», της 22.12.2005 «Ιερά Μονή Προφήτου Ηλίου Θήρας κατά Ελλάδος» και της 11.12.2003 «Καραχάλιος κατά Ελλάδος») και στο πλαίσιο του απορρέοντος από το Σύνταγμα σαφούς διαχωρισμού των δικαιοδοσιών, αλλά και της ανάγκης πρακτικής εναρμόνισης και διασφάλισης της πρακτικής αποτελεσματικότητας των σχετικών συνταγματικών ρυθμίσεων για την κατανομή δικαιοδοσίας μεταξύ των δικαστηρίων (βλ. άρθρα 93, 94, 95 και 98 του

Συντάγματος), από τη διάταξη του άρθρου 98 παρ. 1 εδ. στ' του Συντάγματος, όπως αυτή ισχύει μετά την αναθεώρησή της με το Ψήφισμα της 6.4.2001 της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων, που ορίζει ότι στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκει «[η] εκδίκαση διαφορών σχετικά με την απονομή συντάξεων», συνάγεται ότι κάθε διαφορά από σύνταξη, αναφερόμενη στο πλαίσιο του συνταγματικώς κατοχυρωμένου ειδικού συνταξιοδοτικού συστήματος των δημοσίων λειτουργών, υπαλλήλων και στρατιωτικών, με την επιφύλαξη της ειδικότερης δικαιοδοσίας του Ειδικού Δικαστηρίου του άρθρου 88 παρ. 2 του Συντάγματος, ανεξαρτήτως του είδους της προσβολής του δικαιώματος και του δικονομικού μέσου με το οποίο άγεται η διαφορά ενώπιον της δικαιοσύνης, εμπίπτει στην ειδική και αποκλειστική δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου (βλ. ΑΕΔ 28, 1/2004, 7, 6/2003, 4, 3/2002, 4/2001, 5/1999, ΕλΣ Ολ. 484/2018, 1510/1996, ΙΙ Τμ. 930/2019, ΣτΕ 1229/2016 και πρβλ. ΣτΕ Ολ. 2491/1988, 358/1966). Αποκλείεται, άλλωστε, η κρίση άλλων δικαστηρίων επί των εν λόγω θεμάτων, ευθέως ή παρεμπιπτόντως (βλ. ΑΕΔ 1/2004, 4, 3/2002, 4/2001, Ειδ. Δικ. αρ. 88 παρ. 2 του Συντάγματος 203/2014, 110, 104/2007, ΕλΣ Ολ. 484/2018, ΣτΕ Ολ. 2066/1999, 303/1998, ΣτΕ 1827/2010, 1109, 516/2004, 1201, 1200/2003). Στην έννοια δε των διαφορών αυτών περιλαμβάνονται και εκείνες που αναφύονται από την άσκηση αγωγών αποζημίωσης, κατ' άρθρο 105 ΕισΝΑΚ εις βάρος του Δημοσίου ή του φορέα που έχει αναλάβει κατά νόμο την απονομή και την καταβολή της σύνταξης, στον βαθμό που η υποκειμένη αιτία της αξίωσης ανάγεται στο συνταξιοδοτικό σκέλος της έννομης σχέσης μεταξύ του δημοσίου λειτουργού, υπαλλήλου ή στρατιωτικού και του οικείου φορέα, είτε αυτοτελώς είτε ως συνέχειας του υπηρεσιακού σκέλους της σχέσης αυτής, κατά τα προεκτεθέντα (βλ. στο πνεύμα αυτό και ΑΕΔ 1/2004, 4/2001). Ειδικότερα, θεμελιώνεται δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου όχι μόνον όταν η επικαλούμενη για τη θεμελίωση της επίδικης αποζημιωτικής αξίωσης παράνομη και ζημιογόνος πράξη αποδίδεται αποκλειστικώς στα όργανα της συνταξιοδοτικής διοίκησης ή όταν η διεκδικούμενη αποζημίωση αφορά σε διαφορές συντάξεων που στερήθηκε ο ενάγων κατά το χρονικό διάστημα που προηγείται εκείνου που καθορίστηκε με την οικεία κατά περίπτωση πράξη ή απόφαση περί απονομής σύνταξης ως χρόνος έναρξης καταβολής της σύνταξης του αυτής (βλ. σχετικώς την παράγραφο 1 του άρθρου 60 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, όπως ίσχυε πριν από την διαδοχική τροποποίησή του με την παρ. 9 άρθρου 22 του ν. 4387/2016, Α' 85 και την

παράγραφο 1 του άρθρου του ν. 4488/2017, Α' 137), αλλά και όταν η παράνομη και ζημιογόνος πράξη αποδίδεται κατ' αρχήν στα όργανα της υπηρεσιακής διοίκησης, πλην αυτή είτε συμπαρασύρει τις επ' αυτής ερειδόμενες πράξεις της συνταξιοδοτικής διοίκησης προκαλώντας ζημία σε βάρος του δικαιούχου στο πλαίσιο της συνταξιοδοτικής του κατάστασης είτε στον βαθμό που η προκαλούμενη από την πράξη ή παράλειψη της υπηρεσιακής διοίκησης ζημία αναφέρεται, ως αντανakλαστική συνέπεια, στο συνταξιοδοτικό σκέλος της ειδικής λειτουργικής σχέσης του δικαιούχου με το Δημόσιο ως εργοδότη και κατ' αρχήν φορέα απονομής σύνταξης και με τον φορέα στον οποίο έχει μεταβιβασθεί κατά νόμο η εν λόγω αρμοδιότητα υπό την εγγύηση του Δημοσίου (βλ. στο πνεύμα αυτό και ΑΕΔ 1/2004, 4, 4/2002, 6,7/2003, 4/2001).

β. Στην υπό κρίση υπόθεση, από τα στοιχεία του φακέλου, προκύπτουν τα ακόλουθα: Με την ... πράξη του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων διαπιστώθηκε η από 30.6.2002 αυτοδίκαιη απόλυση του ενάγοντος, εκπαιδευτικού λειτουργού δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από την υπηρεσία λόγω συμπλήρωσης τριακονταπενταετούς υπηρεσίας. Ακολούθως, με την ... συνταξιοδοτική πράξη του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους κανονίστηκε σ' αυτόν σύνταξη με βάση συνολική συντάξιμη υπηρεσία 35 ετών 1 μηνός και 26 ημερών, στην οποία συνυπολογίστηκε ο χρόνος παροχής εργασίας του, με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου, στην ..., κατά το χρονικό διάστημα από 30.4.1966 έως 15.4.1967. Εξ άλλου, με την ίδια συνταξιοδοτική πράξη ορίσθηκε ως χρόνος τερματισμού της συντάξιμης υπηρεσίας του η 30.6.2001, ήτοι η ημερομηνία λήξης του διδακτικού έτους, κατά την οποία ο ενάγων είχε συμπληρώσει τριακονταπενταετή δημόσια υπηρεσία και το 60ο έτος της ηλικίας του, χωρίς δηλαδή να συνυπολογιστεί σ' αυτήν και το χρονικό διάστημα από 1.7.2001 έως 30.6.2002, κατά το οποίο αυτός παρέμεινε στην ενεργό υπηρεσία εξακολουθώντας να ασκεί καθήκοντα ως καθηγητής, με την αιτιολογία ότι η παραμονή του στην υπηρεσία μετά τις 30.6.2001 δεν παράγει συνταξιοδοτικά αποτελέσματα και, ως εκ τούτου, το διάστημα αυτό δεν λογίζεται συντάξιμο. Κανονίστηκε δε πληρωτέα η σύνταξη του ενάγοντος από 1.7.2002, σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 15 του ν. 2592/1998 (Α' 57), με το οποίο προστέθηκε εδάφιο στην παράγραφο 5 του άρθρου 56 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα που όριζε ότι «Σε περίπτωση που τα αρμόδια για την απονομή της σύνταξης όργανα, κατά την κρίση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, διαπιστώνουν σύμφωνα με τις διατάξεις του

παρόντος, ότι η λύση της υπαλληλικής σχέσης του υπαλλήλου έχει επέλθει σε χρόνο προγενέστερο εκείνου της πραγματικής αποχώρησής του από την υπηρεσία, η σύνταξή του ορίζεται πληρωτέα από την επομένη λήξης των αποδοχών ενεργείας ή από την επομένη λήξης των τυχόν καταβαλλόμενων αποδοχών του επόμενου άρθρου». Κατά της πράξης αυτής ο ενάγων άσκησε την ... ένσταση ενώπιον της Επιτροπής Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων (Ε.Ε.Π.Κ.Σ.), με την οποία ζήτησε τη μεταρρύθμιση της ως άνω πράξης ώστε να ορισθεί ως χρόνος τερματισμού της υπηρεσίας του η 30η.6.2002, οπότε και πράγματι αποχώρησε από αυτήν, καθώς και να αναγνωρισθεί ως χρόνος πραγματικής δημόσιας και άρα συντάξιμης υπηρεσίας και το διάστημα από 1.7.2001 έως 30.6.2002, που εξακολούθησε να ασκεί τα καθήκοντά του μετά τη συμπλήρωση 35 ετών υπηρεσίας και του σχετικού ορίου ηλικίας. Η ένστασή του αυτή απορρίφθηκε με την ... απόφαση της οικείας Επιτροπής, με την αιτιολογία ότι ορθώς σύμφωνα με το άρθρο 156 παρ. 2 του τότε ισχύοντος Υπαλληλικού Κώδικα (κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 2683/1999, Α' 19) τερματίστηκε η συντάξιμη υπηρεσία του στις 30.6.2001, καθόσον είχε ήδη συμπληρώσει τριακονταπενταετή δημόσια υπηρεσία και το 60ο έτος της ηλικίας του (ημερομηνία γέννησης 6.8.1940), αντί της 30ης .7.2002, ημερομηνία απόλυσής του και ότι ορθώς η σύνταξή του ορίστηκε πληρωτέα από 1.7.2002, ήτοι από την επομένη της λήξης της μισθοδοσίας του.

γ. Με την από ... αγωγή, που ασκήθηκε κατά του Ελληνικού Δημοσίου ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου ... στις 23.6.2005, ο ενάγων υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, ότι εξ αιτίας της παράνομης μη συνταξιοδότησής του την 30.6.2001, υπέστη θετική και αποθετική ζημία, της οποίας ζητεί την αποκατάσταση. Ειδικότερα, ισχυρίζεται ότι παρανόμως δεν του καταβλήθηκαν οι συντάξεις του επίδικου χρονικού διαστήματος, ήτοι από 1.7.2001 έως 30.6.2002, το ύψος των οποίων υπολογίζει στο ποσόν των 13.348,58 ευρώ (953,47 ευρώ μηνιαία σύνταξη επί 14 μήνες), τις οποίες θα εισέπραττε εάν δεν είχε μεσολαβήσει η παράνομη παραμονή του στην υπηρεσία κατά το χρονικό αυτό διάστημα και εάν είχε χωρήσει ο κανονισμός της σύνταξής του από την 1.7.2001, ήτοι από την επομένη της συμπλήρωσης 35 ετών υπηρεσίας και όχι από την 1.7.2002 που εν τέλει του κανονίστηκε, χωρίς μάλιστα να συνυπολογισθεί στη συντάξιμη υπηρεσία του το διάστημα της παραμονής του στην υπηρεσία μετά τη συμπλήρωση των χρονικών προϋποθέσεων συνταξιοδότησης. Περαιτέρω, με την ίδια αγωγή ο ενάγων ισχυρίζεται ότι παρά τον νόμο

παρακρατήθηκαν ασφαλιστικές εισφορές υπέρ του Μετοχικού Ταμείου Πολιτικών Υπαλλήλων (ΜΤΠΥ), του Ταμείου Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων (ΤΠΔΥ), του Ταμείου Αρωγής και του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Δημοσίων Υπαλλήλων (ΤΕΑΔΥ) επί των καταβληθεισών αποδοχών της ως άνω περιόδου, κατά την οποία εξακολούθησε να εργάζεται, παρ' ότι είχε ήδη συμπληρώσει από 30.6.2001, τις προϋποθέσεις απονομής σύνταξης. Το συνολικό ποσό των εισφορών αυτών υπολογίζει σε 3.064, 50 ευρώ, ζητεί δε να του καταβληθεί προς κάλυψη της θετικής του αυτής ζημίας. Επίσης, προβάλλει την επέλευση αποθετικής ζημίας εξ αιτίας της ως άνω παράνομης συμπεριφοράς των οργάνων του εναγομένου, η οποία συνίσταται στην απώλεια των συμβατικών τόκων επί του καταβληθέντος εφ' άπαξ βοηθήματος ποσού 42.622,77 ευρώ που θα εισέπραττε, κατά το χρονικό διάστημα από 1.7.2001 έως 30.6.2002, εάν δεν είχε μεσολαβήσει η παράνομη παραμονή του στην υπηρεσία και η εξαιτίας αυτής καθυστερημένη απόληψη του ως άνω βοηθήματος. Το ύψος της αποθετικής του αυτής ζημίας υπολογίζει στο ποσόν των 2.066,20 ευρώ, βάσει των ισχυόντων, κατά την περίοδο αυτή, επιτοκίων καταθέσεων, όπως το ύψος αυτών προκύπτει από σχετική βεβαίωση του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων που προσκομίζει. Τέλος, ο ενάγων προβάλλει ότι εξ αιτίας των παρανομιών των οργάνων του Δημοσίου, υπέστη σωματική και ψυχική κόπωση λόγω της μη συνταξιοδότησής του κατά τον προσήκοντα χρόνο, για την αποκατάσταση της οποίας αιτείται στην καταβολή του ποσού των 30.000 ευρώ.

δ. Ήδη, με την ... απόφασή του το Διοικητικό Πρωτοδικείο ... δέχθηκε ότι υπάγεται στη δικαιοδοσία του και διακράτησε προς εξέταση τόσο το αίτημα του ενάγοντος περί επιστροφής των υπέρ των ως άνω ασφαλιστικών ταμείων παρακρατηθεισών εισφορών, ως συναρτώμενο με τη μισθολογική του κατάσταση και τις αποδοχές που του καταβάλλονταν κατά το επίδικο χρονικό διάστημα, το οποίο απέρριψε ως νόμο και ουσία αβάσιμο όσο και το αίτημα περί αποκατάστασης της αποθετικής του ζημίας, συνιστάμενης στην απώλεια συμβατικών τόκων λόγω μη εκμετάλλευσης του καταβληθέντος εφ' άπαξ βοηθήματος από το ΜΤΠΥ, το οποίο επίσης απέρριψε ως ουσία αβάσιμο, με τις ειδικότερες διαλαμβανόμενες στην εν λόγω απόφαση αιτιολογίες. Περαιτέρω το Διοικητικό Πρωτοδικείο έκρινε ότι η ένδικη αγωγή, κατά το μέρος που με αυτήν ζητείται από τον ενάγοντα η καταβολή των συντάξεων που στερήθηκε από την παράνομη παραμονή του στην υπηρεσία πέραν του ανωτάτου ορίου αυτής και την μη απονομή της σύνταξής του από τον

χρόνο συμπλήρωσης των σχετικών χρονικών προϋποθέσεων, χωρίς να συνυπολογισθεί στη συντάξιμη υπηρεσία το διάστημα από 30.6.2001 έως και 30.7.2002, καθώς και κατά το μέρος που ζητείται η αποκατάσταση της ηθικής βλάβης, που ισχυρίζεται ότι υπέστη ο ενάγων από τη μη έγκαιρη συνταξιοδότησή του, υπάγεται στη δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, βάσει του άρθρου 98 παρ. 1 περ. στ' του Συντάγματος, κατά το μέρος δε αυτό παρέπεμψε την αγωγή, σύμφωνα με το άρθρο 12 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, στο Δικαστήριο τούτο.

ε. Κατόπιν αυτών, ενόψει του περιεχομένου της ένδικης αγωγής κατά το παραπεμπόμενο με την ... απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου μέρος αυτής και δοθέντος ότι με αυτήν επιδιώκεται η αποκατάσταση ζημίας που επήλθε στον ενάγοντα εξαιτίας παράνομων πράξεων και παραλείψεων της υπηρεσιακής διοίκησης και των επ' αυτών ερειδόμενων πράξεων της συνταξιοδοτικής διοίκησης, η δε επικαλούμενη ζημία (θετική ζημία και ηθική βλάβη) συνδέεται με την μη έγκαιρη συνταξιοδότησή του (κανονισμός σύνταξης από τις 30.6.2001 αντί της 1.7.2002, οπότε ορίσθηκε αυτή πληρωτέα) και τον μη συνυπολογισμό στη συντάξιμη υπηρεσία του του εν λόγω διαστήματος, συνιστώντας αντανάκλαστική συνέπεια της παρανόμως εξελιχθείσας υπηρεσιακής κατάστασης του ενάγοντος στο συνταξιοδοτικό σκέλος της έννομης σχέσης του με το Δημόσιο, κατόπιν διαδοχικώς εκδοθεισών πράξεων της υπηρεσιακής και της συνταξιοδοτικής διοίκησης, η αγωγή αυτή νομίμως εισάγεται κατά το σκέλος αυτό προς εκδίκαση ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν ανωτέρω.

III α. Από τον συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου 8 παρ. 1 του π.δ/τος 1225/1981, που ως διάταξη δικονομικού πλαισίου εφαρμόζεται σε όλες τις ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου δίκες, ενόψει των αρχών της ασφάλειας δικαίου, της σαφήνειας, της ενότητας και συνοχής του δικονομικού συστήματος, ως βασικών πτυχών της αρχής της δίκαιης δίκης, κατά τα άρθρα 20 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 της ΕΣΔΑ (πρβλ. απόφ. ΕΔΔΑ της 2.6.2016 Παπαϊωάννου κατά Ελλάδος, σκ. 39, 46, ΣτΕ 674/2018), σε συνδυασμό και με τις ρυθμίσεις του άρθρου 72 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 2717/1999 (Α' 97), αναλόγως εφαρμοζομένων κατ' άρθρο 123 του π.δ/τος 1225/1981, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 12 του ν. 3472/2006, Α' 135, συνάγεται ότι επί αγωγών συνταξιούχων υπαγόμενων στο ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς των δημόσιων λειτουργών, υπαλλήλων και στρατιωτικών, με αντικείμενο

την ικανοποίηση απαιτήσεων που απορρέουν από τη συνταξιοδοτική τους σχέση, είτε ευθέως εκ του νόμου, είτε ένεκα αδικοπραξίας κατ' άρθρο 105 Εισ.Ν.Α.Κ., ως εν προκειμένω, παθητικώς νομιμοποιείται πάντοτε το Ελληνικό Δημόσιο. Και τούτο, διότι όπως εκτέθηκε στην προηγούμενη σκέψη (υπό Πα), το Δημόσιο μέσω του κρατικού προϋπολογισμού, συνιστά τον εκ του Συντάγματος εγγυητή του ειδικού αυτού συνταξιοδοτικού συστήματος και της καταβολής των συντάξεων, ως συνέχειας των αποδοχών (βλ. ΕλΣ Ολ 137/2019, 1388, 1277, 32/2018, 244/2017, ΙΙ Τμ. 930/2019), αλλά και τον κατ' αρχήν φορέα της συνταξιοδοτικής σχέσης (βλ. άρθρο 1 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, κωδικοποιηθέντος με το άρθρο πρώτο του π.δ/τος 169/2007, Α' 210), με συνέπεια να καταλαμβάνεται και αυτό από τις συνέπειες της δικαστικής απόφασης (εκτελεστότητα, δεδικασμένο, υποχρέωση συμμόρφωσης), ανεξαρτήτως του εάν βαρύνεται αποκλειστικώς αυτό με την πληρωμή του σχετικού ποσού ή εάν το οικονομικό αυτό βάρος έχει αναδεχθεί και άλλος φορέας.

β. Περαιτέρω, όταν αντικείμενο της αγωγής συνιστούν αποζημιωτικής φύσης απαιτήσεις των συνταξιούχων του Δημοσίου, κατ' άρθρο 105 Εισ.Ν.Α.Κ., λόγω παράνομων πράξεων ή παραλείψεων οργάνων του Ελληνικού Δημοσίου, όπως στην επίδικη υπόθεση, το τελευταίο νομιμοποιείται παθητικώς, όχι μόνο λόγω της κατ' άρθρο 8 παρ. 1 του π.δ/τος 1225/1981 ειδικής δικονομικής του θέσης στις ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου δίκες και του εκ του Συντάγματος εγγυητικού του ρόλου στο συνταξιοδοτικό αυτό σύστημα, αλλά και ως εκ της ευθύνης που απορρέει από την παρανομία των οργάνων του (πρβλ. ΕλΣ ΙΙ Τμ. 930/2019, ΙΙΙ Τμ. 278/2019). Ειδικότερα, για αποζημιωτικής φύσης συνταξιοδοτικές απαιτήσεις γεννηθείσες κατά το χρονικό διάστημα μέχρι τις 31.12.2016, κατά το οποίο οι συνταξιοδοτικές διατάξεις επί του κανονισμού και της πληρωμής των συντάξεων των υπαγομένων στο ειδικό αυτό καθεστώς εφαρμόζονταν από την αρμόδια Διεύθυνση Κανονισμού Πολιτικών Συντάξεων (βλ. άρθρο 8 του π.δ/τος 79/1990, Α' 37, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο), η σχετική αποζημιωτική ευθύνη του Ελληνικού Δημοσίου απορρέει τόσο από την εγγυητική του θέση στο ειδικό αυτό συνταξιοδοτικό σύστημα, όσο και από την εφαρμογή τους από τα όργανά του (πρβλ. ΣτΕ Ολ. 478-481/2018, 4741/2014). Η δυνατότητα δε του δικαιούχου να απαιτήσει δικαστικώς την ικανοποίηση των σχετικών αξιώσεων από το Ελληνικό Δημόσιο και η παθητική νομιμοποίηση του τελευταίου στις σχετικές δίκες προδήλως συνάγεται από την ειδική θέση αυτού στο ειδικό συνταξιοδοτικό σύστημα των δημοσίων

λειτουργιών, υπαλλήλων και στρατιωτικών και την ευθύνη του από παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του και δεν αναιρούνται από τη μεταφορά της αρμοδιότητας πληρωμής των συντάξεων από 1.1.2017 στον συσταθέντα με το άρθρο 51 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85) «Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης» (εφεξής «ΕΦΚΑ»), μεταφορά που συντελέστηκε με την κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 100 παρ. 1 εδ. β του ν. 4387/2016 εκδοθείσα κ.υ.α. 124456/0092/13.12.2016 (Β΄ 4074), με την οποία ορίστηκε ότι από την ως άνω ημερομηνία (1.1.2017) καταβάλλονται από τον ΕΦΚΑ και αναδρομικά συντάξεων του Δημοσίου, έστω και αν ανατρέχουν σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας αυτής. Και τούτο, διότι με τις διατάξεις αυτές δεν μεταβάλλεται η θέση του Ελληνικού Δημοσίου ούτε καταργείται η αποζημιωτική του ευθύνη. Επίσης, η παθητική νομιμοποίηση του Ελληνικού Δημοσίου, στις εν λόγω δίκες δεν αναιρείται ούτε μετά τις 30.4.2018, οπότε και ολοκληρώθηκε - σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κ.υ.α. 2915/783/17.1.2018 (Β΄ 55), που εκδόθηκε κατ' επίκληση των άρθρων 51, 53 παρ. 2, 100 παρ. 1 του ν. 4387/2016 και 395 του ν. 4512/2018 (Α΄ 5) - η μεταφορά αρμοδιοτήτων της Γενικής Διεύθυνσης Χορήγησης Συντάξεων Δημοσίου Τομέα της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών (βλ. άρθρο 48 του π.δ/τος 111/2014 «Οργανισμός του Υπουργείου Οικονομικών», Α΄ 178) στον ΕΦΚΑ. Και τούτο διότι, ενόψει του συνταγματικώς κατοχυρωμένου ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος των δημόσιων λειτουργιών, υπαλλήλων και στρατιωτικών, της εκ του Συντάγματος εγγυητικής θέσης του Δημοσίου σ' αυτό, της σαφούς συνταγματικής του διάκρισης, ως συνταξιοδοτικού φορέα, από τους κατ' άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος φορείς κοινωνικής ασφάλισης, όπως γίνεται παγίως δεκτό από το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο (βλ. ΑΕΔ 28, 1/2004, 7, 6/2003, 4, 3/2002, 4/2001, 5/1999) και την Ολομέλεια του Δικαστηρίου τούτου (βλ. ΕλΣ Ολ. 137/2019, 1388, 1277, 32/2018, 244/2017), σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 51, 53 και 70 του ν. 4387/2016, συνάγεται ότι ο ΕΦΚΑ δεν συνιστά οιονεί καθολικό διάδοχο του Δημοσίου, ούτε συνεχίζει τις σχετικές δίκες αυτού, όπως αντιθέτως συμβαίνει με τους φορείς, τομείς, κλάδους και λογαριασμούς κοινωνικής ασφάλισης που συγχωνεύθηκαν σ' αυτόν και απώλεσαν τη νομική τους προσωπικότητα (βλ. σχετικώς ΣτΕ 1965, 1835, 1383, 442/2018) ή κατά το σκέλος που απορροφήθηκαν από τον ΕΦΚΑ με τη μεταφορά σ' αυτόν των κοινωνικοασφαλιστικών τους αρμοδιοτήτων (βλ. σχετικώς για τον ΟΓΑ, ΣτΕ 1839, 1670, 29/2018, 3326, 2128, 744/2017 και για

το NAT, ΣτΕ 1067/2018). Αυτό, άλλωστε, ευχερώς συνάγεται και από τη σταδιακή μεταφορά των σχετικών συνταξιοδοτικών αρμοδιοτήτων του Δημοσίου στον ΕΦΚΑ με ειδικές ρυθμίσεις, όλως διακριτές από το σύστημα της εκ του νόμου οιονεί καθολικής διαδοχής, που υιοθετήθηκε για τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης, και χωρίς να προβλέπεται ρητώς καθ' οιονδήποτε τρόπο ότι ο ΕΦΚΑ υπεισέρχεται στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του Δημοσίου, που απορρέουν από την άσκηση των συνταξιοδοτικών του αρμοδιοτήτων (πρβλ. a contrario ΣτΕ 3436/2015, 4097/2015, 3298, 3297/2017, 1592/2010). Δοθέντος δε, ότι στις ρυθμίσεις των άρθρων 51, 53, 70 και 100 του ν. 4387/2016 και των ως άνω κ.υ.α. δεν ορίζεται κατά τρόπο ρητό, σαφή και προβλέψιμο (πρβλ. ΕλΣ Ολ. 244/2017, ΣτΕ Ολ. 2649, 1738/2017, πρβλ. ΑΕΔ 14/2013, ΣτΕ 2034/2011 Ολ., 4731/2014, 640/2015 κ.ά., ΔΕΕ απόφ. της 18.11.2008, C-158/07, Jacqueline Förster κατά Hoofddirectie van de Informatie Beheer Groep, σκ. 67, βλ. άρθρο 2 παρ. 1 περ. η' του ν. 4048/2012 «Ρυθμιστική Διακυβέρνηση: Αρχές, Διαδικασίες και Μέσα Καλής Νομοθέτησης», Α' 34 και ήδη άρθρο 58 παρ. 1 περ. ζ' του ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης», Α' 133, όπου μεταξύ των αρχών της καλής νομοθέτησης περιλαμβάνεται και η ασφάλεια δικαίου), ότι το Ελληνικό Δημόσιο παύει να ευθύνεται για την ικανοποίηση των σχετικών αξιώσεων και ότι αποκλειστικώς υπόχρεος προς ικανοποίηση αυτών φορέας καθίσταται πλέον ο ΕΦΚΑ, συνάγεται, τόσο υπό το φως των άρθρων 20 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ περί πλήρους και αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, όσο και των άρθρων 17 παρ. 1 του Συντάγματος και 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ για τη προστασία της περιουσίας, όπως των συνταξιοδοτικής φύσης αξιώσεων (βλ. ΕλΣ Ολ. 1277, 32/2018, 244/2017, II Τμ. 1176/2018, αποφ. ΕΔΔΑ: της 6.7.2005, Κοκκίνης κατά Ελλάδα, της 6.11.2008, σκ. 29, Ρεβελιώτης κατά Ελλάδα, της 4.12.2008, σκ. 27, Αποστολάκης κατά Ελλάδα, της 22.10.2009, σκ. 29, Khoniakina κατά Γεωργίας, της 19.6.2012, σκ. 69 επ., Κωσταδήμας κατά Ελλάδα, της 26.6.2012, σκ. 29, ΕλΣ Ολ. 3023, 441/2012, 1031/2011, 984, 166, 26/2010 2274/1997), ότι το Ελληνικό Δημόσιο παραμένει, σε κάθε περίπτωση, υπόχρεο προς ικανοποίηση των σχετικών αξιώσεων, που γεννήθηκαν μέχρι τις 31.12.2016, όπως η επίδικη. Σε κάθε δε περίπτωση, με τη μεταφορά της αρμοδιότητας πληρωμής των συντάξεων στον ΕΦΚΑ, από 1.1.2017, θεσπίζεται και δική του αυτοτελής και πρόσθετη υποχρέωση καταβολής των

σχετικών ποσών στους δικαιούχους, ήτοι των αποζημιωτικής φύσης αξιώσεών τους, που έχουν γεννηθεί μέχρι τις 31.12.2016, χωρίς να αποσβέννυται η αρχική υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου (πρβλ. άρθρο 477 του Αστικού Κώδικα περί της σωρευτικής αναδοχής χρέους, ελλείπει αντίθετης, ρητής και σαφούς ρύθμισης, βλ. ΑΠ 60/2017, 984/2006, 557/1999), με συνέπεια να ιδρύεται, για τις αξιώσεις του διαστήματος αυτού, μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και του ΕΦΚΑ παθητική εις ολόκληρον ενοχή, κατά τα άρθρα 481 επ. ΑΚ. Στο πλαίσιο αυτό, ο δικαιούχος δύναται να εναγάγει οποιονδήποτε των υπόχρεων - συνοφειλετών ή όλους μαζί είτε συγχρόνως είτε διαδοχικώς για το σύνολο ή για μέρος της παροχής (βλ. ΑΠ Ολ. 1770/2014, 176/1976). Στις περιπτώσεις δε που η αποζημιωτική αγωγή έχει ασκηθεί πριν από τη σύσταση του ΕΦΚΑ και στρέφεται αποκλειστικώς κατά του Ελληνικού Δημοσίου, το τελευταίο δεν κωλύεται, κατ' εφαρμογήν της κ.υ.α. 124456/0092/13.12.2016, είτε οίκοθεν είτε στο πλαίσιο συμμόρφωσης προς σχετικές δικαστικές αποφάσεις, να προβεί, με μεταφορά των σχετικών πιστώσεων στον ΕΦΚΑ, σε ικανοποίηση των συνταξιοδοτικών απαιτήσεων μέσω του φορέα αυτού, κατά την τακτική πληρωμή των συντάξεων από το τελευταίο.

γ. Εν προκειμένω, η υπό κρίση αγωγή παραδεκτώς στρέφεται κατά του Ελληνικού Δημοσίου, το οποίο νομιμοποιείται παθητικώς στην παρούσα δίκη. Και τούτο, διότι, όπως προεκτέθηκε το Ελληνικό Δημόσιο αυτό αποτελεί πάντοτε διάδικο στις δίκες ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, συνιστά τον εκ του Συντάγματος εγγυητή του ειδικού συνταξιοδοτικού συστήματος, μεταξύ άλλων και των εκπαιδευτικών, όπως ο ενάγων, ενόψει του συνταξιοδοτικού χαρακτήρα της επίδικης διαφοράς, κατά το σκέλος που παραπέμφθηκε με την 8570/2011 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, οι επίδικες δε αξιώσεις ερείδονται επί του άρθρου 105 του ΕισΝΑΚ και αφορούν σε αποκατάσταση ζημίας που φέρεται να υπέστη ο ενάγων, προκληθείσα κατά τους ισχυρισμούς του από διαδοχικές πράξεις και παραλείψεις οργάνων του Ελληνικού Δημοσίου. Τούτο δε, ανεξαρτήτως της τυχόν παράλληλης ευθύνης και του ΕΦΚΑ, ως εις ολόκληρον οφειλέτη, από 1.1.2016, κατά τα προεκτεθέντα, η οποία πάντως δεν ασκεί επιρροή ούτε επί της παθητικής νομιμοποίησης του Ελληνικού Δημοσίου ούτε επί του παραδεκτού της υπό κρίση αγωγής.

IV. Περαιτέρω, η υπό κρίση αγωγή, για την οποία δεν απαιτείται η καταβολή δικαστικού ενσήμου, ως εκ του αναγνωριστικού χαρακτήρα του αιτήματός της,

κατόπιν της παραδεκτής μετατροπής του από καταψηφιστικό σε αναγνωριστικό τόσο ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών όσο και ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου με το από 8.5.2018 υπόμνημα [βλ. άρθρο 274 παρ. 1 και 2 του ΚΔΔ, όπως ισχύει μετά την τροποποίηση της παραγράφου 2 αυτού, με το άρθρο 34 του ν. 3659/2008 (Α' 77), αναλόγως εφαρμοζομένου βάσει του άρθρου 123 του π.δ/τος 1225/1981, (βλ. ΕλΣ Ολ. 1277/2018, 244/2017, ΙΙ Τμ. 611/2017, ΙΙΙ Τμ. 2052, 2053, 442/2017, ΣτΕ Ολ 660/2016, 3410/2014], έχει ασκηθεί αρμοδίως είναι δε περαιτέρω ερευνητέα, ως προς τους λοιπούς όρους του παραδεκτού αυτής.

Β.α. Από τις διατάξεις του άρθρου 105 του ΕισΝΑΚ, που έχουν ως συνταγματικό τους θεμέλιο την κατά το άρθρο 4 παρ. 5 του Συντάγματος αρχή της ισότητας των πολιτών στα δημόσια βάρη (βλ. ΕλΣ ΙΙ Τμ. 1131, 1130, 930//2019, ΣτΕ Ολ. 1501/2014, ΣτΕ 48/2016, 980/2002), συνάγεται ότι για να στοιχειοθετηθεί ευθύνη του Δημοσίου προς αποζημίωση λόγω πράξης ή παράλειψης ή υλικής ενέργειας των οργάνων του κατά την άσκηση της ανατεθειμένης σ' αυτά δημόσιας εξουσίας, απαιτείται η πράξη ή παράλειψη ή υλική ενέργεια των οργάνων του να είναι παράνομη, δηλαδή να παραβιάζεται με αυτή κανόνας δικαίου, με τον οποίο προστατεύεται ατομικό δικαίωμα ή συμφέρον και να συνδέεται αιτιωδώς με τη ζημία του διοικουμένου, ο δε παραβιαζόμενος κανόνας να μην έχει τεθεί αποκλειστικώς χάριν του δημοσίου συμφέροντος. Εξάλλου, το άρθρο 66 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (Συνταξιοδοτικός Κώδικας, 166/2000, ΦΕΚ Α'153), που ίσχυε κατά τον κρίσιμο, εν προκειμένω χρόνο, όριζε, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Ο κανονισμός των συντάξεων... που βαρύνουν το Δημόσιο και πληρώνονται από αυτό... γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του Κώδικα από την Υπηρεσία Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους με πράξη που εκδίδεται από τον Τμηματάρχη της αρμόδιας Διεύθυνσης Συντάξεων. Η πράξη κανονισμού σύνταξης είναι υποχρεωτική για το Δημόσιο και τον ενδιαφερόμενο και υπόκειται μόνο στα ένδικα μέσα που προβλέπονται από αυτό το άρθρο. Η πράξη κανονισμού σύνταξης υπόκειται σε ένσταση που ασκείται για οποιονδήποτε λόγο στην Επιτροπή Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων (...)» (παρ. 1). «Απαγορεύεται η εξέταση της νομιμότητας των παραπάνω πράξεων ή αποφάσεων με άλλη διαδικασία εκτός από αυτή που αναγράφεται σ' αυτό το άρθρο. (...)» (παρ.5). «Η πράξη κανονισμού σύνταξης και η απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων υπόκειται σε έφεση στο αρμόδιο τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που ασκείται από

τον Υπουργό των Οικονομικών μέσα σ' ένα έτος από την έκδοσή τους, καθώς και από όποιον έχει έννομο συμφέρον μέσα σ' ένα έτος από την κοινοποίησή τους. (...)» (παρ. 6). Κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, όπως αυτές ίσχυαν κατά τον κρίσιμο χρόνο, τα συνταξιοδοτικά αιτήματα υποβάλλονταν κατ' αρχήν προς κρίση ενώπιον της αρμόδιας Διεύθυνσης Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (Γ.Λ.Κ.), οι δε συνταξιοδοτικού περιεχομένου πράξεις προσβάλλονταν: α) μέχρι 4.12.2002 καθώς και από 4.11.2005 και εφεξής είτε με ένσταση ενώπιον της Επιτροπής Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων (Ε.Ε.Π.Κ.Σ.), είτε με έφεση ενώπιον του αρμόδιου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και β) από 5.12.2002 μέχρι 3.11.2005 (βλ. άρθρα 2 παρ. 11 του ν. 3075/2002-Φ.Ε.Κ. Α' 297/5.12.2002, και 3 παρ. 12 του ν. 3408/2005-Φ.Ε.Κ. Α' 272/4.11.2005), μόνο με ένσταση ενώπιον της Ε.Ε.Π.Κ.Σ., κατά των αποφάσεων της οποίας μπορούσε περαιτέρω να ασκηθεί έφεση ενώπιον του αρμοδίου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Η ανωτέρω διαδικασία ήταν αποκλειστική, όπως δε ρητώς οριζόταν στην παρ. 5 του άρθρου 66 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, η εξέταση της νομιμότητας των συνταξιοδοτικών πράξεων ή αποφάσεων με άλλη διαδικασία, εκτός από αυτή που περιγράφεται στις ως άνω διατάξεις, απαγορευόταν. Με τις ρυθμίσεις αυτές θεσπιζόταν μία ειδική διοικητική διαδικασία ελέγχου της νομιμότητας των συνταξιοδοτικών πράξεων, ενόψει της συνταγματικής αρχής της ασφάλειας δικαίου, απορρέουσας προεχόντως από τα άρθρα 2 παρ. 1, 5 παρ. 1 και 25 παρ. 1 του Συντάγματος (πρβλ. ΕΛΣ Ολ. 1277, 32/2018, 244/2017, 887/2016, II Τμ. 577/2017, αποφ. ΕΔΔΑ Stubbings και λοιποί κατά Ηνωμένου Βασιλείου της 20.11.1995, σκ. 68-69, Ρεβελιώτης κατά Ελλάδα της 4.12.2008, σκ. 29, Κοκκίνης κατά Ελλάδα της 6.11.2008, σκ. 31), ιδίως δε ενόψει της σταθερότητας και προβλεψιμότητας των συνταξιοδοτικών εννόμων σχέσεων, που κατ' αρχήν τελούσε σε δίκαιη ισορροπία τόσο υπέρ των δικαιούχων σύνταξης, κατά τρόπον ώστε να μην ανατρέπεται αιφνιδίως η νομική τους κατάσταση κατά παραβίαση της συνταγματικής αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης όσο και επ' ωφελεία του Δημοσίου και του ευρύτερου δημοσιονομικού συμφέροντος, κατά τον προγραμματισμό και τη διανομή των δημοσίων πόρων και δη των συνταξιοδοτικών παροχών (βλ. ΕΛΣ II Τμ. 577/2017, πρβλ. ΕΛΣ I Τμ. 2527/2016 και ΕΛΣ Ολ. 887, 190/2016, 989, 987/2015, αποφ. ΕΔΔΑ Γιαβή κατά Ελλάδα της 6.1.2005, σκ. 48, Ιωάννα Κουφάκη και ΑΔΕΔΥ κατά Ελλάδα της 15.4.2014, σκ. 38 και 39). Ενόψει αυτών, η διάγνωση του παρανόμου ή μη συνταξιοδοτικού περιεχομένου πράξης ή

παράλειψης μπορούσε να χωρήσει από την ΕΕΠΚΣ. ή από το Ελεγκτικό Συνέδριο (κατά την ανωτέρω χρονική διάκριση), ενώ η νομιμότητα ή μη της απόφασης της ΕΕΠΚΣ ελεγχόταν μόνο από το Ελεγκτικό Συνέδριο, αποκλειστικώς μέσω της διαδικασίας της έφεσης, το ζήτημα δε αυτό αποτελούσε το αποκλειστικό αντικείμενο της σχετικής δίκης (βλ. ΕλΣ ΙΙ Τμ. 577/2017). Στο πλαίσιο αυτό, αγωγή αποζημίωσης ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με αντικείμενο την καταβολή αποζημίωσης βάσει του άρθρου 105 του ΕισΝΑΚ, κατ' επίκληση παρανομίας της υπηρεσιακής και αντανακλαστικώς της συνταξιοδοτικής ή αποκλειστικώς της συνταξιοδοτικής διοίκησης που ασκήθηκε υπό την ισχύ του οικείου Κώδικα και καθ' ον χρόνο δεν είχε προβλεφθεί ειδικώς η αυτοτέλεια της αγωγής στις ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου δίκες, σε αντίθεση με τα ισχύοντα στη δίκη ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων (βλ. άρθρα 78 Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και 19 παρ. 1 και 2 ν.1868/1989, Α' 230), κατά παράκαμψη της καθοριζόμενης στο άρθρο 66 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα διαδικασίας, δηλαδή χωρίς να έχει αναγνωριστεί προηγουμένως η επικαλούμενη από τον ενάγοντα παρανομία της οικείας συνταξιοδοτικής πράξης ή παράλειψης, είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη (βλ. ΕλΣ Ολ 1356/2010, 2405/2005, 377, 2163/2006, 455, 2429/2008, ΙΙ Τμ. 848/2016, 769/2006). Και τούτο, διότι κατά τον χρόνο εκείνο η αποζημιωτική αγωγή δεν αποτελούσε αυτοτελές ένδικο βοήθημα σε σχέση με την έφεση ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με συνέπεια, στην περίπτωση που δεν είχε διαγνωστεί, με απόφαση του αρμόδιου Τμήματος του Δικαστηρίου τούτου εκδιδόμενη επί έφεσης, η παρανομία της ζημιολογούσας πράξης ή παράλειψης της συνταξιοδοτικής διοίκησης για το κρίσιμο χρονικό διάστημα, στο οποίο αφορούσαν οι ένδικες, κατά περίπτωση, αξιώσεις, να υφίσταται διαδικαστικό κώλυμα διάγνωσης των προϋποθέσεων της αποζημιωτικής ευθύνης του κράτους κατά το άρθρο 105 Εισ.Ν.Α.Κ. (βλ. ΕλΣ ΙΙ Τμ. 769/2006). Εξ άλλου, ο δικονομικός αυτός περιορισμός ήταν κατ' αρχήν σύμφωνος με τις διατάξεις του άρθρου 20 παρ. 1 του Συντάγματος, 6 παρ. 1 και 13 της ΕΣΔΑ, που κατοχυρώνουν το δικαίωμα πρόσβασης του πολίτη σε δικαστήριο και παροχής δικαστικής προστασίας με τη δυνατότητα πραγματικής και αποτελεσματικής προσφυγής για την κατ' ουσία εξέταση της υπόθεσής του, το οποίο δεν είναι απόλυτο και υπόκειται σε περιορισμούς, αρκεί αυτοί να συνάπτονται με τη λειτουργία των δικαστηρίων και να μην υπερβαίνουν τα όρια εκείνα, πέραν των οποίων επάγονται την άμεση ή έμμεση κατάλυση του ατομικού αυτού δικαιώματος (βλ. ΑΕΔ 33/1995,

ΕΛΣ Ολ. 4328, 4327/2013, 2006/2008, 1205/2009, ΣτΕ Ολ. 1583/2010, 647/2004, 2531/2005 7μ., αποφ. ΕΔΔΑ της 28.5.2009, Τσέλικα - Σκούρτη κατά Ελλάδα, της 12.1.2006, Φίλιππος Γρυπαίος κατά Ελλάδα, της 18.6.2001 «Kreuz κατά Πολωνίας», της 15.2.2000 «Garcia Manibardo κατά Ισπανίας»). Και τούτο, διότι με την άσκηση του ενδίκου βοηθήματος της έφεσης για τη διάγνωση της παρανομίας της διοίκησης, ως απαραίτητη διαδικαστική προϋπόθεση για την άσκηση αγωγής με αντικείμενο την ικανοποίηση αποζημιωτικών απαιτήσεων, δεν στερείται το Δικαστήριο που είναι αρμόδιο για την παροχή δικαστικής προστασίας τη δυνατότητα να εξετάζει πλήρως και επί της ουσίας τη νομιμότητα της πράξης και να ικανοποιεί τις σχετικές αξιώσεις (πρβλ. αποφ. ΕΔΔΑ της 10.2.1983, «Albert et Le Compte κατά Βελγίου», της 13.2.2003, «Chevrol κατά Γαλλίας», της 14.2.2006, «Γιαννούσης κατά Ελλάδος», της 21.7.2011 «Sigma Radio Television Ltd κατά Κύπρου»), επιτυγχάνοντας κατά τον τρόπο αυτό την αναγκαία δίκαιη ισορροπία μεταξύ των λόγων δημοσίου συμφέροντος που επιβάλλουν τον έλεγχο της νομιμότητας των συνταξιοδοτικών πράξεων μέσω της προβλεπόμενης στο άρθρο 66 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα διαδικασίας, κατά τα προεκτεθέντα, και του δικαιώματος πλήρους και αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Στο ίδιο πλαίσιο, η νομοθετική αυτή επιλογή ήταν συμβατή με τις αρχές της ασφάλειας δικαίου, της σαφήνειας και της προβλεψιμότητας, σε σχέση με την διαδικασία ικανοποίησης των σχετικών αξιώσεων, καθόσον η υποχρεωτική τήρηση της διαδικασίας αυτής προέκυπτε σαφώς από το οικείο νομοθετικό πλαίσιο και την παγία επί του ζητήματος νομολογία του Δικαστηρίου τούτου (βλ. κατ' αναλογία απόφ. ΕΔΔΑ της 29.1.2013 Ζολώτας κατά Ελλάδος, σκ. 52-55), ενόψει και των ουσιαστικών και διαδικαστικών εγγυήσεων, με τις οποίες απαιτείται, τόσο κατά το άρθρο 17 παρ. 1 του Συντάγματος, όσο και κατά το άρθρο 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, να περιβάλλεται το δικαίωμα στην περιουσία, όπως οι συνταξιοδοτικής φύσης αξιώσεις (βλ. ΕΛΣ Ολ 137/2019, 1277, 32/2018, 244/2017, βλ. αποφ. ΕΔΔΑ: της 6.7.2005, Κοκκίνης κατά Ελλάδα, της 6.11.2008, Ρεβελιώτης κατά Ελλάδα, σκ. 29, της 4.12.2008, Αποστολάκης κατά Ελλάδα, σκ. 27, της 22.10.2009, Khoniakina κατά Γεωργίας, σκ. 29, της 19.6.2012, Κωσταδήμας κατά Ελλάδα, σκ. 69 επ., της 26.6.2012, σκ. 29, Ε.Σ. Ολ. 3023, 441/2012, 1031/2011, 984, 166, 26/2010 2274/1997), για την αποτελεσματική δικαστική του προστασία (βλ. αποφ. ΕΔΔΑ της 13.9.2011, Ζαφρανάς κατά Ελλάδα, σκ. 36, της 5.2.2009 Βοντάς κατά Ελλάδα, σκ. 35, της

31.5.2007 Bistronic κατά Κροατίας, σκ. 33, της 27.3.2007 Αποστολίδης και λοιποί κατά Τουρκίας, σκ. 70, της 21.5.2002 Jokela κατά Φινλανδίας, σκ. 45). Τέλος, το απαράδεκτο αυτό της αγωγής ισχύει εφόσον αυτή έχει ασκηθεί πριν από τις 4.7.2006, δοθέντος ότι μετά την ημερομηνία αυτή, στις δίκες ενώπιον του Ελεγκτικού, εφαρμόζονται αναλόγως, σύμφωνα με το άρθρο 12 παρ. 2 του ν. 3472/2006, όσον αφορά στα θέματα που δεν ρυθμίζονται από τη Δικονομία του (π.δ. 1225/1981), οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και ειδικότερα εκείνες των άρθρων 71 παρ. 4 και 80 παρ. 2, με τις οποίες καθιερώνεται ρητώς η αυτοτέλεια της αγωγής και η εξουσία του δικαστηρίου να εξετάζει παρεμπιπτόντως τη νομιμότητα των διοικητικών πράξεων και παραλείψεων. Η νέα δε ρύθμιση καταλαμβάνει, κατά πάγια αρχή του δικονομικού δικαίου, όσες διαδικαστικές πράξεις έλαβαν χώρα μετά την έναρξη ισχύος της, κατά πάγια αρχή του διοικητικού δικονομικού δικαίου (βλ. άρθρα 278 του ΚΔΔ, αρ. 77 παρ. 4 του π.δ/τος 18/1989, Α' 8, 12 του ΕισΝΚΠολ), απορρέουσα από τις αρχές της ασφάλειας δικαίου, της σαφήνειας και της προβλεψιμότητας των δικονομικών κανόνων πρόσβασης στο δικαστήριο, που υπαγορεύεται από τις ανωτέρω υπερνομοθετικής ισχύος διατάξεις (βλ. ΕλΣ II Τμ. 1439, 1529/2020 πρβλ. αποφ. ΕΔΔΑ της 2.2.2016, Παπαϊωάννου κατά Ελλάδος, παρ. 45-46, της 13.1.2011, Ευαγγέλου κατά Ελλάδα, σκ. 22-23, της 15.12.2011, Poïrot κατά Γαλλίας, παρ. 42 επ., της 1.2.2007, Paljic κατά Γερμανίας, σκ. 43). Κατόπιν της κανονιστικής αυτής μεταβολής, ενόψει της ευχέρειας του νομοθέτη να θεσπίζει και να μεταβάλλει τις οικείες δικονομικές ρυθμίσεις, εκτιμώντας τις κρατούσες συνθήκες σε δεδομένο πεδίο εννόμων σχέσεων, χωρίς οι νομοθετικές αυτές μεταβολές να είναι κατ' αρχήν αντίθετες στην αρχή της ισότητας των πολιτών κατά την δικαστική ικανοποίηση των περιουσιακών και δη των συνταξιοδοτικών τους δικαιωμάτων (βλ. άρθρα 4 παρ. 1, 17 παρ. 1 και 20 παρ. 1 του Συντάγματος και άρθρα 6 παρ. 1 και 14 της ΕΣΔΑ και 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου αυτής), καθιερώθηκε πλέον και στις δίκες ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου η αυτοτέλεια του ένδικου βοηθήματος της αποζημιωτικής αγωγής, με συνέπεια να αίρεται πλέον νομοθετικώς για τις αγωγές που ασκούνται μετά την ως άνω ημερομηνία το υπό το προϊσχύον καθεστώς δικονομικό απαράδεκτο (βλ. ΕλΣ Ολ. 484/2018, 2594/2016, 3021/2012, 375/2006, II Τμ. 3284, 3989/2014, 4957, 2451, 1795, 1794, /2013, 3590/, 2952012, 1711, 2130, 2948/2011, III Τμ. 4849/2013, 1101, 2716/2009, 17, 18/2011).

β. Στην υπό κρίση υπόθεση, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η ένδικη αγωγή κατατέθηκε στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών στις 23.6.2005 (βλ. την από 23.6.2005 πράξη κατάθεσης του δικογράφου με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης .../2005 και Αριθμό Κατάθεσης Δικογράφου ...). Όπως, άλλωστε, εκτέθηκε ανωτέρω ο ενάγων θεμελιώνει την κατ' άρθρο 105 του ΕισΝΑΚ θετική ζημία (ποσά συντάξεων που στερήθηκε) και την κατ' άρθρο 932 ΑΚ επελθούσα, κατά τους ισχυρισμούς του, ηθική του βλάβη εκτός από τις παράνομες πράξεις της υπηρεσιακής διοίκησης και στην επ' αυτών στηριχθείσα πράξη κανονισμού σύνταξης, με την οποία του κανονίστηκε σύνταξη από 1.7.2002, ήτοι ένα έτος αφότου είχε συμπληρώσει τις χρονικές προϋποθέσεις συνταξιοδότησής του και χωρίς να συνυπολογισθεί στη συντάξιμη υπηρεσία του το διάστημα από 30.6.2001 έως και 30.6.2002, κατά το οποίο εξακολούθησε να ασκεί καθήκοντα πέραν της συμπλήρωσης των ως άνω προϋποθέσεων. Δοθέντος δε, ότι για την κρίση επί του νόμου βασίμου της ένδικης αγωγής προϋποτίθεται αναγκαίως πέραν του παρεμπόπτοντος ελέγχου νομιμότητας των πράξεων και παραλείψεων της υπηρεσιακής διοίκησης (βλ. άρθρο 1 εδ. β του π.δ/τος 1225/1981) και ο έλεγχος νομιμότητας της ... απόφασης της Ε.Ε.Π.Κ.Σ. με την οποία απορρίφθηκε η ένσταση του ενάγοντος κατά της πράξης κανονισμού σύνταξης και με την οποία συνδέεται επίσης αιτιωδώς η επικαλούμενη ζημία του, ενόψει του χρόνου άσκησης της υπό κρίση αγωγής, ήτοι πριν από τις 4.7.2006, έναρξη ισχύος του άρθρου 12 παρ. 2 του ν. 3472/2006 περί τροποποίησής του άρθρου 123 του π.δ/τος 1225/1981 για την ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του ΚΔΔ περί αυτοτέλειας της αγωγής, έπρεπε ο ενάγων να έχει ασκήσει έφεση κατά της απόφασης αυτής, τέτοια, όμως, έφεση δεν προκύπτει ότι έχει ασκηθεί. Συνεπώς, δεν έχει αναγνωρισθεί πριν από την άσκηση της ένδικης αγωγής από το Ελεγκτικό Συνέδριο σύμφωνα με την προβλεπόμενη στο άρθρο 66 του Σ.Κ. (Π.Δ.166/2000) διαδικασία, η νομιμότητα ή μη της τελευταίας αυτής απόφασης της Ε.Ε.Π.Κ.Σ., η δε αγωγή, πρέπει για τον λόγο αυτόν να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

VI. Κατ' ακολουθίαν αυτών, η αγωγή πρέπει να απορριφθεί, εκτιμωμένων δε των περιστάσεων, πρέπει να απαλλαγεί ο ενάγων από τη δικαστική δαπάνη του Ελληνικού Δημοσίου (βλ. άρθρο 275 παρ. 1 εδ. ε του ΚΔΔ, αναλόγως εφαρμοζομένου κατ' άρθρο 123 του π.δ/τος 1225/1981, όπως ισχύει).

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την αγωγή.

Απαλλάσσει τον ενάγοντα από την δικαστική δαπάνη του Ελληνικού Δημοσίου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε, στην Αθήνα, στις 29 Νοεμβρίου 2018.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΑΡΓΥΡΩ ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΦΡΑΓΚΟΠΑΝΑΓΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση, στο ακροατήριο του Δικαστηρίου, στις 11 Φεβρουαρίου 2021 από το Τέταρτο (τέως ΙΙ) Τμήμα.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΦΡΑΓΚΟΠΑΝΑΓΟΥ